

לשכת עורכי הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION
نقابة المحامين في إسرائيل

בבית המשפט המחוזי מרכז בלוד

ת"פ 20502/02/19

קבוע ליום 9.9.21

בפני כב' השופטת ד. מרשק-מרום

בעניין שבין:

לשכת עורכי הדין בישראל

על ידי ב"כ עוה"ד יעל גרוסמן ו/או גיל דחוח ו/או אורי גולדמן
ו/או אביה אלף ו/או ליה פלוס
מרח' דניאל פריש 10, תל-אביב
טלפון: 03-6362218; פקס: 1533-6362218

וכן באמצעות עו"ד ערן גולן (מ.ר 35483)
ו/או לירז סבן (ממשרד עורכי הדין קסוטו ושות')
מרחוב הירקון 113 תל אביב
טלפון: 0772112212; פקס: 03-5161198

המבקשת

לבין:

1. ד"ר משה וינברג ושות'

2. עו"ד אפרים ווגדן

באמצעות משרד עו"ד ד"ר מ. וינברג ואח'
דרך מנחם בגין 82, ת"א
טל: 03-6853071; פקס: 03-6856688

נגד

1. מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 31 ירושלים
טל: 02-6466602; פקס: 02-6288065

2. יהודה בוזגלו

3. חברת ביבי כבישים עפר ופיתוח בע"מ

שניהם ע"י ב"כ יניב שגב
מרח' הארבעה 10, תל אביב
טל: 03-5627700; פקס: 03-5626600

המשיבים

בקשת הצטרפות כ"ידיד בית המשפט"

בית המשפט הנכבד מתבקש לאפשר למבקשת, לשכת עורכי הדין בישראל (להלן: "הלשכה"), להצטרף כמשיבה במעמד של "ידיד בית המשפט" לדיון בבקשת משה וינברג ושות' ועו"ד אפרים ווגדן (להלן: "המבקשים") בבקשה לשחרור שכר טרחתם מצו החילוט הסופי במסגרת ההליך שבנדון (ת"פ 20502/02/19). המבקשים הינם טוענים לזכות ברכוש התפוס על ידי המדינה (המשיבה 1). במרכז ניצבת

זכותם של המבקשים לקבל לידם כספים המגיעים להם מכוח הסכם שכר הטרחה שבינם ובין לקוחותיהם, המשיבים 2 ו-3, שעה שעל כספים אלה הוטל חילוט זמני ע"י מדינת ישראל במסגרת הליך פלילי בו נקטה כנגד משיבים אלה.

הלשכה מבקשת להצטרף לדיון כדי שיתאפשר לה ליטול חלק ולהשמיע את עמדתה בשאלה העקרונית שמעורר דיון זה, לפיה יש להחריג מהליכי חילוט כנגד המשיבים 2 ו-3 את זכותם של המבקשים לקבלת שכר הטרחה שלהם הם זכאים בגין שירות משפטי שהעניקו להם. הלשכה סבורה כי בכך יובאו בפני בית-המשפט הנכבד מלוא השיקולים הנחוצים לצורך הכרעה בהליך.

הלשכה פועלת בעניין בקשה זו הן מכוח חובתה לפי חוק לשכת עורכי הדין, תשמ"א-1981 (להלן: "**חוק לשכת עורכי הדין**") לקידום שלטון החוק, זכויות אדם וערכי יסוד, והן מכוח חובתה לפי אותו חוק לפעול להסדרת ענייניהם המקצועיים של ציבור עורכי הדין, להגן על מקצוע עריכת הדין ולמנוע פגיעה בלתי ראויה באינטרס עורך הדין לקבלת כספי שכר טרחה המגיעים לו בגין שירותים משפטיים הניתנים על ידו במסגרת עיסוקו בעריכת דין.

יצוין כי הלשכה ביקשה להצטרף להליכים בעניין זה, שיש לו השלכה על זכויותיהם של ציבור עורכי הדין כבר בשלב הערעור שהגישו המבקשים על החלטת ביהמ"ש הנכבד בעניין החילוט הזמני, ע"א 6180/20. ביהמ"ש העליון הנכבד נענה לבקשה והתיר את צירוף הלשכה לערעור כ"ידידת ביהמ"ש". הערעור התקבל בחלקו, הכל כמפורט בבקשת המבקשים.

קביעתו של ביהמ"ש העליון קבע במסגרת אותו ערעור הייתה שבאותו שלב, דהיינו שלב החילוט הזמני, לא הייתה עדיין תחולה לסעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון, המאפשר לביהמ"ש, לאחר שהורשע הנאשם, להימנע מחילוט רכוש שהוא בר חילוט מ"נימוקים מיוחדים", הכל כפי שפרט כב' השופט גרוסקופף בפסק דינו, בפסקה 2 לפסה"ד.

כעת, משהבשיל התיק לדיון בנושא החילוט הסופי, הגיעה העת לדון בתחולת סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון ובמסלול ה"נימוקים המיוחדים", ועל כן מבקשת הלשכה להצטרף ולהביע את עמדתה גם בנושא זה.

הלשכה תבקש להגביל את הצטרפותה להליך לדיון המשפטי העקרוני בלבד.

הלשכה תטען כי יש להחריג מן החילוט הסופי את שכר טרחתם של המבקשים, בסכום של כ-2.4 מ' ₪, וזאת מכוח סעי' 21(ד) לחוק איסור הלבנת הון תש"ס-2000, שתנאי לנקיטתו הוא קיומם של "נימוקים מיוחדים".

על מעמדה של לשכת עורכי הדין בהליך דנן ועל מוסד "ידידי בית המשפט"

1. מוסד "ידיד בית משפט" (Amicus Curiae) הינו מוסד יציר הפסיקה ומהווה "אמצעי פרוצדורלי דרכו רשאי צד, שאינו אחד המתדיינים הפורמליים בהליך השיפוטי, להציג עובדות המצויות בידו

לשכת עורכי הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION
نقابة المحامين في إسرائيل

או להציג את עמדתו בפני בית המשפט כדי לעזור לו במילוי מלאכתו השיפוטית" (ראו: ישראל דורון ומנאל תותרי-ג'ובראן "לידתו והתפתחותו של 'ידיד בית-משפט' ישראלי" עלי משפט ה 65, 66 (2006) וכן ראו ע"א 7842/16 אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' צדוק לוי פירסק ואח' (פורסם בנבו) (27.9.2017) (להלן: "עניין אדם טבע ודין").

2. מוסד "ידיד בית משפט" הוכר לראשונה בשיטת המשפט הישראלית במ"ח 7929/96 כוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 529 (1999) (להלן: "עניין כוזלי"). שם נקבע כי לבית המשפט מוקנית סמכות מבנית ואינהרנטית להורות על צירוף צד להליך במעמד של "ידיד בית משפט", שעה ששמיעת עמדתו של אותו צד תסייע לבית המשפט לגבש עמדה בשאלה העומדת להכרעה.
3. עוד באשר לאופיו וחשיבותו של מוסד "ידיד בית המשפט" יפים גם דברים שקבע בית משפט העליון בעניין כוזלי (בעמוד 554):

"המוסד 'ידיד בית המשפט' מוכר בשיטות משפט שונות זה מאות בשנים ... עיקרו הוא סיוע לבית המשפט בסוגיה כלשהי, על ידי מי שאינו צד ישיר לסכסוך הנדון. במקור היה מוסד זה כלי להצגת עמדה ניטרלית בלבד בהליכים, תוך סיוע אובייקטיבי לבית המשפט. אך בהמשך התפתח המוסד 'ידיד בית המשפט' כצד להליך, שאינו דווקא נייטרלי ואובייקטיבי, אלא שהוא מייצג – מתוקף תפקידו או עיסוקו – אינטרס או מומחיות שמן הראוי שישמעו בפני בית המשפט בסכסוך ספציפי... כך מקום בו ישנו גוף ציבורי – שאמנם אינו צד ישיר להליך – אך יש לו אינטרס רחב בפתרון ההליך והיכרות עם המטריה הנדונה, הרי שיינתן לאותו הגוף להשמיע עמדתו בנדון ... "

4. בעניין כוזלי אף מנה בית המשפט שיקולים, הגם כי לא בבחינת רשימה ממצה, של שיקולים אשר ראוי שישקול בית המשפט בדונו בבקשת צד להצטרף "כידיד בית המשפט" בהליך משפטי. וכך ציין בית משפט נכבד זה (שם, 555):

"בטרם תינתן לגוף או לאדם הזכות להביע עמדתו בהליך בו אין הוא צד מקורי, יש לבחון את תרומתה הפוטנציאלית של העמדה המוצעת. יש לבחון את מהות הגוף המבקש להצטרף. יש לבדוק את מומחיותו, נסיונו והייצוג שהוא מעניק לאינטרס בשמו מבקש הוא להצטרף להליך. יש לברר את סוג ההליך ואת הפרוצדורה הנוהגת בו. יש לעמוד על הצדדים להליך עצמו ועל השלב בו הוגשה בקשת ההצטרפות. יש להיות ערים למהותה של הסוגיה העומדת להכרעה. כל אלה אינם קריטריונים ממצים. אין בהם כדי להכריע מראש אימתי יהא מן הדין לצרף צד להליך כ'ידיד בית המשפט', ומתי לאו. בה בעת, יש לשקול קריטריונים אלה, בין היתר, טרם יוחלט על צירוף כאמור..."

לשכת עורכי הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION
نقابة المحامين في إسرائيل

5. לשכת עורכי הדין הוקמה במטרה ש"תאגד את עורכי הדין בישראל ותשקוד על רמתו וטהרו של מקצוע עריכת הדין וכן תפעל למען הגנה על שלטון החוק, זכויות האדם וערכי היסוד של מדינת ישראל".¹ זאת ועוד, העניק המחוקק בידי לשכת עורכי הדין סמכות סטטוטורית שברשות "לפעול להגנת ענייניהם המקצועיים של חברי הלשכה".²

6. בבש"א 5926/05 לשכת עורכי הדין בישראל נ' יצחק סייאג, עו"ד (פורסם בנבו) (12.4.05), הכיר בית המשפט בתפקידה הייחודי ובסמכותה הסטטוטורית של לשכת עורכי הדין לייצג את אינטרס ציבור עורכי הדין:

"יש מקום לאפשר את צירופה של לשכת עורכי-הדין להליך דנן כידיד בית המשפט. הלשכה שייכת לקבוצה של גופים בעלי הסמכה מיוחדת בחוק לייצג אינטרס מיוחד, במקרה זה את האינטרס של כלל ציבור עורכי-הדין ובקשתה צריכה להיבחן על רקע זה. במקרה דנן, עונה הלשכה על הקריטריונים אשר הותוו לצירוף צדדים בפסיקה."

7. צירוף הלשכה כ"ידיד בית-המשפט" לערעור זה יביא לידי ביטוי את האינטרס הציבורי החשוב שיש בהגדרת היקף החילוט.

8. כפי שנאמר לעיל, אישר ביהמ"ש העליון הנכבד בתיק זה את צירוף הלשכה במסגרת ע"א 6180/20, אשר במסגרתו נידון החילוט הזמנ. במסגרת אותו ערעור נדונה לעומקה הבקשה לשחרור שכר טרחת המבקשים מהחילוט לפי המסלול של ס' 36 ג' לפקודת הסמים המסוכנים (להלן: "המסלול הראשון"), שתנאי הסף לנקיטתו היא זכות קניינית או מעיין קניינית, וביהמ"ש העליון הנכבד דחה בקשה זו. ביהמ"ש העליון הנכבד קבע כי באותו שלב טרם בשלה העת לדון לעומק בבקשה לפי סעיף 21(ד') לחוק איסור הלבנת הון תש"ס-2000, שתנאי לנקיטתו הוא קיומם של "נימוקים מיוחדים" (להלן: "המסלול השני"), שכן מקומה של בקשה מסוג זה בשלב החילוט הסופי. יש לציין כי למרות שביהמ"ש העליון לא דן ישירות בנושא זה, הוא קבע במסגרת החלטתו מספר קביעות התומכות בעמדת המבקשים כי זכותם גוברת בשלב החילוט הסופי על החילוט. הכל כפי שתפרט הלשכה במידה ובימ"ש נכבד זה יענה לבקשתה להצטרף כ"ידיד בימ"ש" לדיון.

9. עוד יצוין כי לאחרונה אישר בית משפט נכבד זה את הצטרפותה של הלשכה כ"ידיד בית משפט" לבקשת רשות ערעור שעסקה בנושא החילוט במסגרת רע"פ 7188/18 שרל בן מרגי. מדובר בבקשת רשות ערעור שעסקה בפרוצדורת הדיון בבקשה להארכת תוקף החזקה בתפוסים לשם חילוטם. בית משפט נכבד זה החליט לצרף את הלשכה לדיון כ"ידיד בית משפט", אולם בסופו של דבר לא היה צורך לקבל החלטה בערעור עקב סגירת תיק החקירה נגד המבקש והחזרת הרכוש אליו.

¹ סעיף 1 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961.

² סעיף 3(4) לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961.

לשכת עורכי הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION
نقابة المحامين في إسرائيل

10. כן אישר בית משפט נכבד זה את הצטרפותה של הלשכה גם ל"פרשת קרטל הגיזום" – דנ"פ 2168/20 ירון בלווא נ' מדינת ישראל (פורסם ביום 17.6.20) – שדן בהיקף חילוט סופי ובהתחשבות בהוצאות שהיו לנאשמים במסגרת זכייתם במכרזים.
11. ראה גם את הנימוקים לצירוף הלשכה כידיד בית משפט בע"פ 5121/98 טור' רפאל יששכרוב נ' התובע הצבאי, פד"י סא (1) 461.
12. להרחבה בדבר השיקולים שיש להביאם בחשבון בעת הפעלת שיקול הדעת בנושא זה, ראה גם דורון ישראל ומנאל תותרי ג'ובראן "לידתו והתפתחותו של 'ידיד בית המשפט' ישראלי, עלי משפט ה' תשס"ז, (להלן: "דורון וג'ובראן") עמ' 77-78, כן ראו: מיכל אהרוני, "הידיד האמריקני – קווים לדמותו של ה-Amicus Curiae (ידיד בית המשפט)", המשפט, גיליון 18, יולי 2005).
13. הלשכה, באמצעות ועדת איסור הלבנת הון (להלן: "הועדה") משמשת באופן קבוע כגורם מיעץ לוועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת בסוגיות הנוגעות לחוק איסור הלבנת הון, לרבות סוגיות העוסקות בתפיסת נכסים וחילוטם, שבהם מתמקדות הטענות המשפטיות בערעור זה.
14. לטעמה של הלשכה לדיון בנושא החילוט וזכויות צדדי ג' בחילוט, תהיה השפעה מהותית על ההכרעה בתיקים שבהם נדונות עבירות הלבנת הון, כמו גם על הציבור הרחב הטוען לזכויות ברכושם של נאשמים בתיקים שבהם נדונות עבירות הלבנת הון.
15. לטעמה של הלשכה להחלטה תהיה השפעה גם על עצם הזכות להיות מיוצג ע"י עו"ד ועל זכות הפניה לערכאות, כפי שיפורט אם תצורף הלשכה לדיון.
16. כפי שיובהר להלן, הלשכה סבורה כי היא עונה לקריטריונים האמורים לצירוף "ידיד בית משפט", וכי צירופה יתרום לבירור השאלה המשפטית הנדונה בו תוך הארת זוויות נוספות על אלה שעולות מן המחלוקת כפי שזו מוצגת באמצעות הצדדים להליך.

לסיכום:

17. הלשכה תדגיש עוד כי צירוף ידיד בית המשפט, שלא כצירוף צד, אינו אמור להכביד על הדיון המשפטי. במקרה דנא צירופה של הלשכה להליך לא רק שלא יכביד על ההליך אלא רק יאפשר פריסת מלוא השיקולים הרלוונטיים בפני בית המשפט הנכבד.
18. הלשכה אינה מכירה מהיכרות ישירה את הראיות העומדות בבסיס ההחלטה ולפיכך, כאמור, לא תחווה דעתה, אם וככל שיתיר בית המשפט הנכבד את צירופה כידידת בית המשפט, באשר להכרעות העובדתיות בתיק.
19. דעת הלשכה היא שפסק הדין שיינתן בבקשה זו יהיה בעל חשיבות מיוחדת לעתיד לבוא בכל הנוגע לקביעת זכויות צדדי ג' בכלל, ועורכי דין הזכאים לשכ"ט בפרט, בכספי החילוט, ומכאן – לנושאים מהותיים למשפט הפלילי. זאת גם לאורה של הצעת חוק חילוט תקבולי עבירה אשר תחיל את החילוט על תקבולי כלל העבירות הפליליות.

לשכת עורכי הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION
نقابة المحامين في إسرائيل

20. מפאת חשיבות העניין, הלשכה טוענת כי יש צורך של ממש שהלשכה, המאגדת את קהילת עורכי הדין, תיקח חלק בהליך, בכך שתייצג במסגרתו את האינטרסים הרחבים של הנוגעים בעניין.
21. לאור האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כמבוקש בכותרת זו, ולאפשר ללשכה להצטרף להליך כ"ידיד בית-המשפט".

את הלשכה מייצגים החתומים מטה במסגרת תפקידם הציבורי בלשכת עורכי הדין.

אורי גולדמן, עו"ד
יו"ר (משותף)
ועדת עבירות כלכליות
ואיסור הלבנת הון
לשכת עורכי הדין

ערן גולן, עו"ד
יו"ר ועדת הצטרפויות
לשכת עורכי הדין

יעל גרנסמן, עו"ד
יו"ר (משותפת)
ועדת עבירות כלכליות
ואיסור הלבנת הון
לשכת עורכי הדין

גיל דחוח, עו"ד
יו"ר (משותף)
ועדת עבירות כלכליות
ואיסור הלבנת הון
לשכת עורכי הדין

ליה פלוס, עו"ד
יו"ר (משותפת)
ועדת עבירות כלכליות
ואיסור הלבנת הון
לשכת עורכי הדין

אביה אלת, עו"ד
יו"ר (משותפת)
ועדת עבירות כלכליות
ואיסור הלבנת הון
לשכת עורכי הדין